

لغو قرارداد دارسي، مربوط به نفت جنوب توسط ايران (1311 ش،)

در سال 1280 ش (1901 م) ویلیام دارسي، سرمایه‌دار انگلیسي، موفق به کسب امتیاز بهره‌برداری و لوله‌کشی نفت و قیر در سراسر ایران، به غیر از شمال و شرق کشور، به مدت شصت سال گردید. صاحب امتیاز، در تمام مدت قرارداد، از پرداخت مالیات، عوارض و حقوق گمرکي برای کلیه اراضی، ماشین آلات و وسایل و مواد لازمي که وارد کشور می‌کرد معاف شده بود. فعالیت‌های دارسي سرانجام پس از هفت سال منجر به دسترسی به چاه نفت عظیم مسجد سلیمان گردید و سود فراواني نصیب صاحب امتیاز شد. پس از گذشت بیش از سی سال از انعقاد قرارداد، دولت ایران که مکرراً این امتیاز هنگفت را به ضرر مصالح منافع ایران اعلام کرده بود، آن را لغو کرد و خشم شرکت دارسي را برانگیخت. پس از لغو قرارداد دارسي، انگلستان شکایتی علیه ایران به جامعه ملل ارسال کرد و پس از منازعات بسیار، سرانجام قرارداد 1933 به جای دارسي به امضا رسید. این قرارداد هرچند به وسعت دارسي نبود ولی به نظر اکثر کارشناسان، دارای معایبی به مراتب بیش از محاسن بود. معایب قرارداد 1933، اختلافاتی را بین ایران و شرکت نفت انگلیس به وجود آورد که در نهایت منجر به تنظیم قرارداد الحاقی گس - گلشائیان گردید. انگلستان تا سال‌ها بعد نیز بر نفت ایران خیمه زده بود تا این که با تصویب ملی شدن صنعت نفت، در 29 اسفند 1329، دست این استعمار پیر از این منبع خدادادی کوتاه شد.

شهادت عالم نستوه و مجاهد آیت الله "سید حسن مدرس" به دستور "رضاخان" (1316 ش) آیت‌الله سیدحسن مدرس در حدود سال 1249 ش در قریه "سرابه کچو" از توابع زواره اردستان در استان اصفهان دیده به جهان گشود. سیدحسن در 14 سالگی به اصفهان عزیمت کرد و ده سال تمام در آنجا به بحث و تحقیق پرداخت. وی در سال 1272 ش به نجف اشرف هجرت نمود و به مدت هفت سال از محضر حضرات آیات علامه سیدمحمدکاظم یزدی، آخوند خراسانی و نیز میرزای بزرگ شیرازی استفاده نمود و به درجات بالایی علمی دست یافت. سید حسن پس از اخذ اجازه اجتهاد، به اصفهان بازگشت و به تدریس فقه و اصول مشغول گردید. وی همزمان با اوج‌گیری نهضت مشروطه در ایران، وارد صحنه سیاست شد و از طرف علما و مراجع شیعه به عنوان مجتهد طراز اول کشور برای نظارت بر قوانین مجلس شورای ملی انتخاب گردید. مدرس در سال 1290 ش، امور رسیدگی به مدرسه عالی سپهسالار (شهید مطهری) را به عهده گرفت و مشغول تدریس در این مدرسه گردید. در دوره‌های بعد، مبارزات مدرس، شکل دیگری به خود گرفت و او بارها با در نظر گرفتن منافع ملت با صاحبان قدرت، مخالفت ورزید که تحصن درحرم حضرت عبدالعظیم (ع) در اعتراض به دولت صمصام‌السلطنه بختیاری، مخالفت با قرارداد استعماری 1919 م و توق‌الدوله، اعتراض به کودتای انگلیسی رضاخان و نیز جمهوری رضاخانی از آن جمله‌اند. با به قدرت رسیدن رضاخان، سیدحسن مدرس به عنوان دشمن شماره یک وی در مجلس، نسبت به زورمدراری‌ها و قدرت‌ورزی‌های رضاخان مطرح شد و بر اثر سوء تدبیر سردار سپه، طرح استیضاح رضاخان را به تصویب رساند. در این میان رضاخان مترصد فرصتی بود که بتواند این روحانی آگاه و عالم را از سر راه خود بردارد. رضاخان پس از به دست گرفتن سلطنت و پس از آن که نقشه ترور مدرس را ناکام دید، او را در شانزدهم مهر 1307 دستگیر و به خوف و پس از مدتی به کاشمر از توابع خراسان تبعید نمود و پس از ده سال تبعید، ماموران شاه، وی را مسموم و سپس در دهم آذر 1316 ش در 67 سالگی، در حال نماز خفه کردند. قیام مدرس، نخستین جرقه نهضت ضداستبدادی و آخرین آن نبود. مدرس، مظهر مقاومت ملت و آن عده از نمایندگان مردم بود که به رمز توطئه و عمق فاجعه پی برده و معتقد به چاره کار قبل از وقوع حادثه بودند. قیام و مقاومت نستوه و حماسه‌آفرین مدرس در آن شرایط و جو اختناق و ارباب، گرچه در لابلای حوادث مشروطیت به عنوان یک جریان فرعی مطرح شده است، ولی در مطالعه تاریخ نهضت‌های اسلامی، عنوان و جایگاه مستقل و درخشانی دارد. اندیشه‌های سیاسی مدرس را نه به عنوان یک اعتراض تاریخی بر یک جریان انحراقی، بلکه به صورت یک جریان و نهضت در ارائه تفکر درست و مایه‌دار سیاسی و انقلابی اسلام، و تجدید حیات سیاسی، باید تلقی نمود.

اعلام لغو مصوبه انجمن‌های ایالتی و ولایتی در روزنامه‌ها به درخواست امام خمینی (ره) (1341 ش) با اعلام تصویب لایحه انجمن ایالتی و ولایتی، علما و مراجع که پی به ماهیت اصلی این طرح برده بودند، دست به افشای آن زدند. حضرت امام خمینی (ره) نیز با تعطیل درس‌های خود، خواستار لغو این مصوبه شدند. سرانجام علما تهدید کردند که اگر دولت، تصویب نامه جدید را لغو نکند، مردم اقدامات شدیدتری خواهند کرد. به دنبال این تهدید، هیئت دولت در یک نشست طولانی، تصویب نامه مورخ 16 مهرماه 1341، مبنی بر حذف قسم به قرآن برای نمایندگان، حذف قید اسلام برای انتخاب شونده‌گان و حق رای برای بانوان در انجمن‌های ایالتی و ولایتی را لغو کرد. پس از جلسه دولت، نتیجه آن در هشتم آذرماه به اطلاع علما رسید. این اقدام که در اثر فشار علما به دولت بود، موجی از خوشحالی را در میان مردم به وجود آورد، اما حضرت امام، اطلاع رسانی خصوصی را کافی ندانسته، خواستار اعلام همگانی آن توسط رسانه‌های گروهی شدند. سرانجام با فشار پی‌گیر روحانیت، دولت، تسلیم شد و لغو این مصوبه را در 10 آذرماه 1341 ش در روزنامه‌ها اعلام کرد. این حرکت توانست اولین پیروزی نهضت نوپای اسلامی را

به دنبال آوَرَد و جامعه را به سمت طاغوت‌ستیزی سوق دهد. دستاورد نخستین گام قیام و مبارزه امام با رژیم شاه را می‌توان در چند مورد مطرح کرد. گسترش بیداری و آگاهی در میان قشرهای وسیعی از مردم مسلمان در زمینه مسائل سیاسی کشور؛ افشاگری و نمایاندن ماهیت رژیم ضداسلامی شاه؛ توجه دادن مردم به خطرهای ناشی از وابستگی رژیم به قدرتهای جهانخوار؛ هشدار در زمینه خطر پنهانی صهیونیسم؛ ایجاد امید به پیروزی و شکستن افسانه قدرت شاه و ساواک؛ کشاندن مردم به صحنه سیاسی کشور و حضور توأم با هشیاری مردم در مسائل جاری و از بین بردن حالت بی‌تفاوتی نسبت به مسائل سرنوشت ساز؛ و ایجاد وحدت کلمه در بین مردم.

هجرت پیامبر اکرم(ص) از مکه به مدینه و لیلة المبیت (1 ق) مسأله‌ای هجرت پیامبر از مکه به مدینه، در جریان بیعت دوم عقبه تثبیت و تعیین شد. کفار قریش با آگاهی از این امر در صدد کشتن پیامبر برآمدند. برای این کار پیشنهاد ابوجهل مورد موافقت سران قریش قرار گرفت که براساس آن از هر تیره‌ی قریش، جوان دلیری برگزیده شود تا همه با هم شبانه به پیامبر حمله‌ور شوند و او را به قتل برسانند. خداوند، پیامبر را از توطئه‌ی قریش آگاه کرد و فرمان هجرت ایشان را در همان شب صادر فرمود. پیامبر(ص) برای گمراه کردن کفار، علی(ع) را در بستر خود قرار داد. این شب معروف به لیلة المبیت شد و هجرت رسول اکرم(ص) مبدأ تاریخ مسلمانان واقع گردید.

رحلت "زینب بنت خزیمه" همسر پیامبر(ص) در مدینه‌ی منوره (4 ق) زینب بنت خزیمه پس از آن که شوهر اولش در احد به شهادت رسید، به شرف ازدواج با حضرت محمد(ص) نایل شد و چند ماه پس از آن بدرد حیات گفت. این بانوی بزرگوار از کثرت رَحْم و اطعام و صدقه برمساکین و فقرا به "اُمّ المساکین" شهرت دارد.

آغاز قیام توأبیین در کوفه به رهبری "ابن صُرَد خزاعی" علیه حکومت ظلم اموی (65ق) گروهی از مردم کوفه که از شهادت امام حسین(ع) سخت اندوهگین شده و از این که امام را یاری نکردند، پشیمان شدند، توبه نموده و خود را توأبیین نامیدند. اینان پس از این که بر مزار سیدالشهداء به عزاداری پرداختند، به رهبری سلیمان بن صُرَد خزاعی از اصحاب رسول خدا و شانزده هزار نفر، راهی کوفه شدند تا انتقام خون امام حسین(ع) را بگیرند. در نتیجه، جنگی با لشکر شام روی داد که سلیمان کشته شد و سپاه منهزم گردید.

درگذشت "ژوزف کونیو" صنعت‌گر فرانسوی و پدر اتومبیل (1804م) ژوزف کونیو، صنعت گر فرانسوی در 3 سپتامبر 1725م در خانواده‌ای فقیر متولد گردید و بنابراین همواره در تلاش برای معاش بود. وی که به کارهای صنعتی و فنی علاقه داشت بعد از 10 سال تلاش و کوشش موفق شد در 30 اکتبر 1769م اولین وسیله نقلیه بخاری را که به صورت خودرو ارائه شده بود، اختراع نماید. اتومبیلی که کونیو اختراع کرد سه چرخ داشت و با نیروی بخار کار می‌کرد. دیگ بخار این اتومبیل در جلو قرار داشت و سرعت آن پنج کیلومتر در ساعت بود. ژوزف کونیو مخترع بزرگ فرانسوی که پدر اتومبیل نامیده می‌شود، در 30 نوامبر 1804م در 79 سالگی درگذشت.

حمله نیروهای نظامی شوروی به کشور فنلاند در آغاز جنگ جهانی دوم (1939م) با شروع جنگ جهانی دوم، دولت شوروی که همواره درصدد فرصت برای گسترش بیشتر قلمرو پهناور خود بود از موقعیت استفاده کرد و در 29 نوامبر 1939 به فنلاند حمله ور شد و نبرد سختی میان ارتش سرخ شوروی و فنلاندی‌ها که سرسختانه از میهن خود دفاع می‌کردند در گرفت. در این جنگ، شوروی با بمباران شدید فنلاند، تعرض خود را ادامه داد تا اینکه در دوم دسامبر 1939 فنلاند به جامعه ملل شکایت برد. نتیجه این شکایت تصمیم جامعه ملل به مداخله در این امر بود اما در 14 دسامبر همان سال، شوروی از جامعه ملل خارج گردید و در عین حال به پیش‌روی خود در خاک فنلاند ادامه داد. این مسئله به تسلیم و نیز تجزیه فنلاند انجامید و بخشی از نواحی آن به مالکیت شوروی درآمد.